
ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЮРІЯ ФЕДЬКОВИЧА

Економічний факультет

Кафедра публічних, корпоративних фінансів та фінансового
посередництва

А. В. Жаворонок

ПОДАТКОВИЙ МЕНЕДЖМЕНТ

КОНСПЕКТ ЛЕКЦІЙ

Чернівці
2022

Розглянуто та затверджено на засіданні кафедри публічних, корпоративних
фінансів та фінансового посередництва
Протокол № __ від 14 червня 2022 року

Розробник:
А. В. Жаворонок

Рецензенти:

Попело О. В., доктор економічних наук, доцент, доцент кафедри менеджменту та державної служби Національного університету «Чернігівська політехніка» Міністерства освіти і науки України;

Шапошников К. С., доктор економічних наук, професор, доктор економічних наук, професор, Заслужений діяч науки і техніки України, начальник відділу науково-дослідної роботи та атестації наукових кадрів Державної наукової установи «Інститут модернізації змісту освіти» Міністерства освіти і науки України.

Податковий менеджмент: конспект лекцій / А. В. Жаворонок. – Чернівці: ЧНУ ім. Ю. Федьковича, 2022. – 110 с.

В конспекті лекцій розкрито теоретико-методичні основи і практичні аспекти діяльності органів Державної податкової служби з адміністрування податків і зборів. Висвітлено механізм ведення обліку платників податків та джерела інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності. Особлива увага приділена організації контрольної-перевірочної роботи: камеральних, документальних та фактичних перевірок. Важливе місце відводиться вивченню питань організації погашення податкових зобов'язань та податкового боргу платників податків. Призначено для студентів економічних спеціальностей вищих навчальних закладів, викладачів, магістрів, аспірантів, слухачів факультетів післядипломної освіти. Конспект лекцій буде корисним також спеціалістам-практикам, підприємцям та фінансистам.

УДК 336.225

© Чернівецький національний університет
імені Юрія Федьковича, 2022
© А.В. Жаворонок, 2022

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	4
ТЕМА 1. ТЕОРЕТИЧНІ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНІ ОСНОВИ ПОДАТКОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ	6
ТЕМА 2. ОБЛІК ПЛАТНИКІВ ПОДАТКІВ	13
ТЕМА 3. ОБЛІК ПОДАТКОВИХ НАДХОДЖЕНЬ	19
ТЕМА 4. ПОРЯДОК ПОГАШЕННЯ ПОДАТКОВОГО БОРГУ	29
ТЕМА 5. ВИДИ ПЕРЕВІРОК ПОДАТКОВИМИ ОРГАНАМИ.....	34
ТЕМА 6. КОНТРОЛЬНА ДІЯЛЬНІСТЬ ПОДАТКОВИХ ОРГАНІВ У СФЕРІ НЕПРЯМОГО ОПОДАТКУВАННЯ	50
ТЕМА 7. КОНТРОЛЬ НАРАХУВАННЯ ТА СПЛАТИ ПОДАТКУ НА ПРИБУТОК.....	62
ТЕМА 8. КОНТРОЛЬ ОПОДАТКУВАННЯ ДОХОДІВ ГРОМАДЯН	77
ТЕМА 9. КОНТРОЛЬ СПРАВЛЯННЯ РЕНТНИХ ТА РЕСУРСНИХ ПЛАТЕЖІВ	87
ТЕМА 10. КОНТРОЛЬ НАРАХУВАННЯ ТА СПЛАТИ МІСЦЕВИХ ПОДАТКІВ І ЗБОРІВ.....	92
ТЕМА 11. МИТНИЙ КОНТРОЛЬ	96
СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	101

ПЕРЕДМОВА

Розвиток України як соціально-орієнтованої держави націленої на інтеграцію у Європейське Співтовариство визначатиметься рівнем розвитку усіх державних інститутів, зокрема податкової системи. Водночас податкова система потребує приведення у відповідність з пріоритетами державної політики соціально-економічного розвитку, забезпечення достатнього обсягу сукупних податкових надходжень до бюджетів усіх рівнів на основі проведення збалансованої бюджетної політики. У зв'язку з цим посилюється значення податкового менеджменту як сукупності прийомів та методів цілеспрямованого впливу на відносини з приводу розподілу ВВП з метою формування централізованого грошового фонду держави засобами оподаткування та створення сприятливих умов для розвитку економіки та соціальної сфери.

Дієздатність економічної системи сучасної держави значною мірою залежить від ефективності управління у сфері оподаткування. Тому при розробці правового забезпечення адміністрування податків і зборів необхідно орієнтуватися на необхідність гармонізації національного законодавства, що забезпечить баланс у досягненні відносної самостійності держави, не переходячи меж необхідного регулювання. Водночас не повинні усуватись ті ознаки податкових систем Європейських країн, які відображають особливості соціальних і економічних умов кожної з них.

Адміністрування податків і зборів є однією з найважливіших ознак та необхідною умовою існування держави. Адже винятково за рахунок податків і зборів створюється більша частина грошових фондів, необхідних для функціонування держави. Тому одним із основних завдань податкової політики повинно стати формування такої моделі правового впливу на відносини, які виникають у зв'язку із встановленням, нарахуванням і сплатою податків, яка дозволила б збалансувати публічні та приватні інтереси різних учасників економічних відносин, забезпечуючи виконання органами публічної влади своїх законодавчо визначених функцій у найбільш ефективний і мінімально затратний спосіб.

Це потребує висококваліфікованих кадрів, спроможних на належному рівні брати участь у розробці податкового законодавства, здійснювати планування податкових надходжень та контролювати правильність їх нарахування, повноту та своєчасність сплати до бюджету.

За змістом посібник відповідає програмі навчальної дисципліни «Податковий менеджмент».

Предметом навчальної дисципліни «Податковий менеджмент: адміністрування податків і зборів» є діяльність органів Державної фіскальної служби з організації процесу оподаткування юридичних та фізичних осіб.

Метою навчальної дисципліни «Податковий менеджмент» є надання студентам знань з організації податкової діяльності та управління у сфері оподаткування в межах податкової політики держави.

Завдання дисципліни – формування у майбутніх фахівців необхідних теоретичних знань та практичних навиків з організації діяльності органів Державної фіскальної служби щодо обліку платників податків, контрольної-перевірочної роботи та засвоєння технологій, що застосовуються для погашення податкового боргу відповідно до норм Податкового кодексу України.

В навчальному посібнику на основі нормативно-правових актів розглянуто сутність податкового менеджменту, елементи податкового контролю на сучасному етапі та охарактеризовано місце та роль органів Державної податкової служби України в ефективному управлінні процесами податкового адміністрування та у сфері державного управління в цілому. Видання зорієнтоване на викладачів, студентів і слухачів вищих навчальних закладів економічного профілю, суб'єктів підприємницької діяльності та фахівців-практиків, які вивчають податкову справу або безпосередньо працюють в цій галузі.

Автор конспекту лекцій висловлює щирі вдячність шановним рецензентам за висловлені корисні рекомендації та поради щодо змісту, структури та викладу матеріалу.